

TELEGRAFUL ROMÂN.

ăpare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refușă — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Un interview.

Redactorul șef al ziarului „Magy. Hirl.” dl Iuliu Horváth, a petrecut câte-va zile în București în afaceri private, și fiind interviewat de un colaborator al ziarului „Țara” din București, a făcut și puțină politică. Colaboratorul a întrebat, că ce părere are el despre relațiile magiaro-române și Horváth a declarat între altele, — ceea ce am mai auzit noi și dela la alți politici magiari, — că el e convins, că atât românii cât și magiarii, nu trebuie să caute certele, ci pacea, că politica geografică, economică și politică avisază, atât pe România cât și pe Ungaria, ca să caute buna înțelegere. La observarea colaboratorului, că șovinismul magiar, propagat cu deosebire de foile magiare și în locul prim de ziarul „Magy. Hirl.” se pune în calea înțelegerei, Horváth a răspuns evasiv, că șovinismul este în ambele părți, dar în privința acesta se va îmbunătăți situațiunea, căci atât la unguri, cât și la români, sunt în preponderanță aceia, cari doresc pacea. Nisuița noastră, a dis mai de parte Horváth, nu este nici pe de parte, de a magiarilor pe românii din Ungaria, căci acesta ar fi o idee absurdă și neexecutabilă. Noi voim să asigurăm dezvoltarea națională și culturală a românilor, dorim, ca să dăm atențiune mai mare legii noastre liberale de naționalitate și voim a reforma legea electorală în spirit mai liberal, dar mai pre sus de toate dorim, ca în genere să se creeze cele mai bune relațiuni sociale. Vorbind apoi despre războiul vamal, Horváth a pus vina pe Austria, că acesta l'ar fi provocat, și în urmă și-a esprimit tânguie de crearea concordiei sociale, căci apoi pe baza acesta, se pôte întemeia și concordia politică și economică. Horváth a mai spus colaboratorului amiutit, că el s'a convins, că bărbații

politici conducători ai României sunt aplicați, a crea relațiuni pacinice între Ungaria și România. Acesta o constată și ziarul „Țara”, în comentarea, ce o face celor duse de Horváth, în care își exprimă bucuria, că și cercurile magiare vin la convingerea, că certele și neînțelegerile dintre români și unguri nu sunt bune și ele nu aduc folos, decât acelora, cari își câștigă pâinea, agitănd mereu.

Tôte aceste duse și susținute de Horváth, noi le șcim de mult și bine ar fi, dacă s'ar realiza; realizarea lor însă atâră dela magiari, în prima linie și de sigur, că nu noi românii vom fi, cari ne vom opone înțelegerii. Trebuie însă să accentuăm, că Horváth în București vorbește într'un fel, ér în fôia sa a scris și scrie altfel și tot asemenea fac și celelalte diare și factori politici magiari. Horváth susține, că magiarii nu voesc să ne magiarisească pe noi, uită însă, că la acesta înteleger toate faptele șovinismului. Astfel ca să amintim numai proiectele diferitelor comitate, cari se ivesc acum ca ciupercile după plôie și cari tôte țintesc magiarisarea școlile și instituțiunile noastre. Horváth dicesc mai departe, că ar fi de dorit, să se creeze relațiuni sociale între români și magiari. Cine o împedecă însă acesta? Cine a venit în public cu denunțări false la adresa românilor, voind a-i compromite înaintea lumii, ca pe nisce rebeli și atentatori, dacă nu chiar „Magy. Hirl.” făcând capital din minciuni cornurate? Ne este cunoscut cazul scornit de „Magy. Hirl.” cu atentatul plănuuit din partea românilor, contra ministrului Bethlen în Beclén, pe care însuși ministrul l-a desmințit în dietă. Ne este cunoscut cazul, cu atentatul închipuit și scornit de „Magy. Hirl.” dela Bocsig și scornit de acesta a presenta pe români, ca pe nesce atentatori la vieța iubitelui nostru monarch, și care în urma cercetărilor s'a dovedit de neadevêrat, de calomnie. In fine abstrăgând dela alte ne-

numerate casuri, în cari atât în „Magy. Hirl.” cât și în alte diare magiare români sunt de vineri batjocoriți, chiar în nruul de Vineri din 24 Novembre, în care se espune interviewul lui Horváth, cu colaboratorul dela „Țara”, în articolul de fond se dicesc, că societatea magiară n'a avut nici când porniri dușmănose contra românilor și că dacă totuși este luptă, pentru acesta nu magiarii sunt de vină, ci aceia, cari au început-o. Acesta éráși este un neadevêr la adresa românilor, căci știut este, că noi românii suntem aduși în o legitimă apărare, apêrându-ne „sêrăcia și nevoile și némul” cum dicesc Eminescu și nevoile noastre.

Pe calea acesta, pe calea calomniei și răspândirei de neadevêruri față de români, nu se va puté realiza buna înțelegere atât de dorită de noi toți. Trebuie să se lase șovinismul de tôte dorințele și apucăturile lui absurde, și se se apropie de noi cu dreptate și sinceritate, atunci bun înțelegere va putea deveni fapt. Altcum greu o credem.

Influența statului. In zilele din urmă ale șeptemăinii trecute s'a desbătut și votat în dietă budgetul ministrului de culte și instrucțiune. In decursul desbaterii ministrul Csáky a ținut un discurs, în care a atins cestiunile actuale ale resortului său, precum cestiunea universităților, congruei, autonomiei, catolice, a asilelor de copii, a instrucțiunii populare etc. Din enunțațiunile lui sunt interesante următoarele:

La cestiunea salarisării învățătorilor ministrul a dicesc, că dacă *ici-colea* cestiunile urcă salariul învățătoresc la minimum de 300, contra acesteia nu are nimic de obiectat, dacă însă pe *tôtă* linia se va manifesta tendența, ca să se eschidă ori-ce influință a statului cu privire la instituirea învățătorilor (adeucă numai *ici-colea*, ci preste tot locul la 300) atunci ne stă la dispoziție un mijloc forțe comod, anume să urcăm minimum pe cale novelară. In acesta luptă numai statul pôte fi învingător.

Ministrul apoi a mai declarat, că pe viitor guvernul trebuie să nusuiască a esercea o influință mai mare asupra instrucției și cultivării învățătorilor și preoților, fără ca să stîrbescă drepturile legale ale confesiunilor, ci numai să-și valideze influința sa.

Va să dicesc în tôte cele: influința statului. Cine ar avé contra acesteia ceva, dacă n'am sci că acesta este pielea de ôie, din care ese apoi lupul învêlit: magiarisarea. Așa șcim noi din pățaniile trecutului. Bine ar fi ca în viitor să fie altcum și influința statului să nu fie identică cu magiarisarea, ci să fie sinceră, binevoitoare față de drepturile fie-cărei naționalități.

Revista politică.

Scirile din Strigoniu au anunțat, că primatele catolic al Ungariei, cardinele Vaszary, a conchemat conferențele episcopesci pe 30 l. c. n. la Budapesta. Conferențele se vor ocupa în linia primă cu cestiunile politice bisericesci și se vor discuta motivele, pentru care Maj. Sa regele și-a dat învoirea prealabilă la proiectul despre căsătoria civilă, se va face cunoscut în privința acesta episcopilor și o scrisore a Vaticanului și apoi se o hotărî atitudinea, ce va avé să se observe episcopatul pe viitoriu în această cestiune. Totodată se va ocupa și cu o adresă a ministrului de culte, care cere ca prelegerile la facultatea teologică să se propună în limba magiară.

In cât priveșce partea primă: cestiunea politică bisericescă, să vor iți multe păreri și desbaterile promit a lua un caracter acut. Anșă la această presupunere o dă și impregiurarea, că tocmai în zilele din urmă a apărut o broșură scrisă de pseudonimul „Severus”, care se ocupă cu proiectul despre căsătoria civilă. Acestă scriere a fost anunțată de mai de mult în foi și ea este un respuns la memorandumul episcopului Schlauch. Pe când în această scriere se aruncă cu săgețile cele

FOIȚA.

Alecsandru Battenberg.

In 17 l. c. a reposat în Gratz contele Hartenau, sau după numele lui de mai înainte principele Alecsandru Battenberg, atât de cunoscut în istoria mai nouă a Bulgariei. Spirit vitez, caracter nobil bărbătesc și independent, talent militar și politic, aceste însușiri i-au asigurat iubirea popului bulgar și admirațiunea contemporanilor săi. Născut la 1857, el luă parte activă la resbelul rusoromâno turc luptând pe câmpiile Bulgariei, asupra căreia sôrtea îl designase ș domnêscă. După-ce s'a sfișit acest resbel, congresul din Berlin, l'a ales de principe al Bulgariei. El a fost primit călduros din partea bulgarilor, fiind înrudit cu țarul eliberator și se bucura de simpatie la tôte curțile europene.

In cursênd însă după ce și-a ocupat tronul, Rusia s'a vêdut înșelat în el, fiind că ea ar fi voit, ca Bulgaria să-i fie supusă, ér principele Alecsandru voia să o guverneze independent de influința rusescă. De aci apoi s'a născut între el și Rusia conflict din care la început a eșit el triumfător, însă tot de aci a venit și căderea. Înșărcinat

din partea Sobraniei pe șapte ani cu putere extraordinară, deși a avut să se lupte cu intrigile rusesci, el a dimis din serviciul bulgar pe oficerii ruși și a silit să părăsescă Bulgaria și cei doi agenți de frunte ai țarului, Scobelev și Kaulbars. Acestia au părășit țera protestând în numele țarului, dar sobrania convocată din nou a stat pe partea principelui și a declarat, că dorește independența Bulgariei.

Astfel era starea Bulgariei, când în tòmna anului 1885 s'a iscat revoluție în Rumelia, voind rumelioții a se uni cu Bulgaria și au pofit dela principele Alecsandru, să se pună în fruntea mișcării. Acesta a mobilizat armata și a intrat în Filipopol capitala Rumeliei, spre bucuria generală a bulgarilor. Puterile europene afară de Anglia au protestat contra acesteia uniri, ér principele Milan al Sêrbiei a aflat cu cale a ataca Bulgaria. Milan însă a dat de un adoersar voinic și resolut, în principele Alecsandru; el își concentra în cuprîncestea și bătu pe sêrbescă la Slivnița și prapîște Piroțul. Oștea sêrbescă era risipită și demoralizată, încât Alecsandru putea să străbată până la Belgrad, dacă nu întrevenia pentru pace ambasadorul austriac.

Pacea definitivă s'a subscris în 3 Martiu 1886 în București, Rumelia în

preunată cu Bulgaria și poporul bulgar începuja cu stîmă și admirațiune pe principiul său, pe eroul dela Slivnița, pe cuceritorul pacinic al Rumeliei.

Intriga rusescă însă nu se putea odihni. Zaucov fosindu-se de unele nemulțămiri din armată, provenite la avansamentul militar, cu ajutorul rublelor rusesci făcu o conjurațiune în contra principelui și la câteva luni după învingerea dela Slivnița, le succese a' l detrona și a' l escorta din țera. Éta cum a istorisit contele Hartenau correspondentului unei foi din Gratz, detronarea sa:

In nôptea de 21 August — dicesc contele — am lucrat mult și abia așpisem, când șgomotul de pe coridor me tređi. Puteam să fie la ôrele 2 1/2. La moment intră la mine servitorul meu bulgar Dimitri, și tremurând strigă:

— D-ta ești tradat; vreau să teucidă. Refugiază-te până încă nu-i târziu.

Am sărit din pat și am luat un revolver. Atunci am auzit comandă militară și am prins curagiu.

— Sunt mântuit, aici sunt soldații mei, strigai eu. Dimitri însă tremurând într'una, murmură:

— Nu, refugiază-te! Tocmai miliția atenteză la vieța d-tale.

La acesta, îmbrăcat numai în cămeșe, am năvălit spre ușa, ce duce în grădină,

când am deschis-o din tôte părțile auđiam pușcături. Vêdend, că nu-i bieue, am apucat prin coridor, spre scara dela spate și suind scara am mers în salonul de sticlă, ca să privesc de acolo pe unde a-și putea să fug. Era așa de întunerec, încât nu puteam vedea nici în depărtare de un paș, focul din armurat soldaților însă îmi arătă, că ei au încunjurat palatul întreg și că nici vorbă nu pôte fi de scăpare. Cartușele șuerătoare, îmi spu-neau, că nu e glumă; o miie de guri strigară:

— *Dolu Knjaz* (Jos cu principele).

M'am reîntors în odaia mea, ca să mă îmbrac, că de s'o întempla să mă împusce, să mor cel puțin în uniformă. Ajuns în odaie, am aprins luminarea, și îndată pușcaturile se îndreptară spre ferestra luminată. Am stins luminarea și m'am îmbrăcat în întunerec. Șgomotul și zângănitul armelor se făceau tot mai mari. Când eram gata am eșit în coridor, unde m'au încunjurat numai decât; am vêdut în jurul meu strălcindvêrfurile a 150 de baionete, și n'aveam cu mine decât doi gardișoni. Prin urmare nici mă puteam gândi la opoșiție; gardiștii mei voiau să descarge arma, dar eu i-am oprit. Massa de ômeni ne strîmtoară în antișambră. In momentul acesta sosî fratele meu.

Un cadet rupse o filă din notițul de pe masă și întrégă mulțimea beată sbiera,

mai ascuțite în episcopul Schlauch, se măgulesc ceilalți prelați Vaszary și Samassa, cari au fost mai rezervați și n'au împins lucrurile la o luptă așa de desperată, după cum le-a împins Schlauch. „Nici chiar reacțiunea neagră a lui Bach n'a fost atât de întunecată ca a episcopului Lorenz Schlauch“; — episcopatul trebuie să ia pozițiune contra extravaganțelor lui Schlauch și contra caplanilor agitatorici. — Din tot conținutul acelei broșuri ese la ivelă tendința de a băga zizanie și neînțelegeri între prelații bisericii catolice, — pentru ca regimul să pătă mai ușor triumfa cu proiectele sale.

* * *

Ministrul cel nou austriac s'a prezentat în parlament și și-a dezvoltat programul lucrărilor. Cu această ocaziune sala parlamentului și galeriile au fost îndesuite. Ministrul president Windischgrätz a accentuat, că formațiunea noului cabinet se razimă pe acțiunea politică comună a trei partide mari ale parlamentului; guvernul se va ocupa în linia primă cu reforma alegerilor, pentru a fi cât mai mulți alegători, îndreptățiti a lua parte la alegeri, se înțelege, că și numărul deputaților va trebui urcat; se va ocupa dimpreună cu guvernul ungar pentru restabilirea valorii metalice; — va termina definitiv reforma dărilor directe; — va purta grijă de clasele lucrătorilor pentru a pune pedeci lățirii socialismului; — va ridica prestigiul parlamentar; îmbunătățirea administrației și prin o politică financiară și economică înțeleptă — va căuta progresul Austriei. Cei tineri au cerut desbaterea de urgență a programului, dar a căzut propunerea. Aceleași declarațiuni le-a făcut ministrul Windischgrätz și în casa magnaților. Vorbirea sa a fost des întreruptă de aplause.

Interesante sunt și declarațiunile, ce le-au făcut matadorii diferitelor partide în cluburile lor:

Stanga germană a primit în clubul ei pe ministrii Plener și Wurmb-Brand cu mari manifestări de entuziasm. D. Plener a ținut un discurs, arătând dificultatea situației politice interioare, care rezultă din faptul, că nu există în Austria un mare partid, care să dea o majoritate guvernamentală. Noul regim e nevoit să se rezime pe o coalițiune formată din trei partide diferite. Cu toate acestea preferă să fie supus acestei necesități, decât să se ușureze întorcerea vechei stări de lucruri sau a unei combinațiuni, care ar esclude cooperațiunea stângei germane. Nici drépta, nici stanga nu trebuie să dorască lucruri exagerate. Plener speră, că administrația va fi schimbată și speră de asemenea că

cele trei cluburi se vor alipi încetul cu încetul; invită pe stanga germană să sprijinească întregul cabinet. Wurmb-Brand a vorbit în același sens, accentuând necesitatea unei ore-care abnegații politice din partea partidelor; a promis ajutorul său industriei în concurența internațională.

Ministrul Jaworsky a spus la clubul polonez că. cu ocazia negociațiunilor pentru formarea cabinetului de coalițiune, el ș'a inspirat de ideea de a asigura clubului polonez o situație egală în, față cu celelalte partide. Pentru a proba puterea de vătă a cabinetului trebuie un program pe baza căruia unirea să fie posibilă.

Ministrul Falkenhayn a rugat pe clubul conservator să arete cabinetului încrederea, ce clubul i-a arătat-o și în trecut.

* * *

Englesii tot nu se mai pot liniști încă asupra grandioasei manifestațiuni dela Toulon. Tote foile englese continuă a discuta pericolele, ce s'ar nasce pentru Anglia dintr'o uniune maritimă a Franței și Rusiei în marea mediteraneană. „Pall Mall Gazette“ scrie următoarele: Ceea ce s'a petrecut la Toulon și la Paris este foarte important pentru noi, de ore acestea probează, că Rusia voescă să devie o putere maritimă în marea mediteraneană și ca astfel în curând va apăre în marea mediteraneană o flotă unită franceso rusă, care va fi mai tare ca a noastră. Am fi greșiți, dacă am crede, că această mișcare francorusă, și activitatea ce o desfășură, nu este îndreptată în contra Angliei. Ideea de a se îndrepta această coalițiune francorusă în contra Angliei și nu în contra Germaniei este de mult timp desbătută, și dacă s'ar scrie puțin istoria secretă a cabinetelor europene, am descoperi pôte ideea această înainte cu câți-va ani. Este adevărat, că avem un remediu sigur contra acesteia, și anume, de a ne întări flota astfel, încât să putem ține pept la ori ce eventualitate flotelor unite rusesci și francesce. În această pozițiune nu suntem pentru moment și pôte nu vom fi nici peste câți-va ani, dacă guvernul, în unire cu parlamentul, nu se ocupă cu planul de a mări forțele noastre maritime.

* * *

Diarului „Kölnische Zeitung“ i-se comunică din Londra, că între Rusia și Turcia există de present rapoturi foarte amicale, ceea ce se vede și de acolo, că din partea turcescă flota rusă a fost invitată în marea mediteraneană. Aceasta ar fi numai o introducere a unei alianțe ruso-turcesce, care s'ar înființa pe baza, ca Turciei să i-se garanteze posesiunile de apă, ér în

schimb flota rusescă la cas de războiu, și aibă trecere liberă prin Dardanele. Nu scim cum s'ar puté așa ceva, având în vedere, că atât congresul din Paris dela 1865, cât și stipulațiunile congresului din Londra (1869) și ale conferenței din Berlin (1878) opresc Turciei de-a permite flotei rusesce trecerea prin Dardanele într'un cas de războiu. Turcia n'are drept la această permisiune, decât în timp de pace.

Dacoromânismul și politica culturală magiară.

(Din „Egyetértés“.)

X

Mai greu este a ajuta, în privința această, la scólele medii cu limba de propunere română, dar totuși nu este ceva imposibil.

În România este iertat a înființa scoli cu ori ce felu de limbă de propunere, numai cât puterea statului, fie ele și scóle populare simple, consideră aceste scóle, ca institute private, cari n'au drept de publicitate și ale căror testimonii nu sunt valabile pentru stat. Dacă cineva, care a absolvat o astfel de scólă, vrea să ocupe o funcțiune, ori un post legat de calificatiune legală, este dator a face examen din materialul de învățământ al scóelor naționale române înaintea unei comisii numite de guvern. Pe lângă această restricțiune se cere cu rigóre și necondiționat, ca limba română să fie învățată și propusă în astfel de scóle, în estensiunea și măsura, în care se propune în scólele statului.

În raporturile noastre de naționalitate și confesionale, cari s'au născut drept rezultate desvoltării noastre istorice, noi nu putem detrage dreptul de publicitate dela scólele confesionale și cu limba de propunere nemagiară, și nici că e de lipsă această; însă ar fi fost bine să primim de al nostru punctul de vedere al ministeriului român de culte barămi într'atâta, că ar fi trebuit să pretindem necondiționat dela scólele cu limbă de propunere nemagiară, ca în ele să se propună limba și literatura magiară în măsura și estensiunea, în care o propune profesorul magiar dela scólele de stat. Este o greșală nespuse de mare, ba mai mult, a fost un păcat contra intereselor noastre de stat și naționale, că propunerea limbei și literaturii magiare în scólele medii nemagiare n'a fost ordonată și regulată, decât prin legea dela 1883. Este adevărat, că cel puțin propter formalitate limba magiară s'a propus în cele mai multe scóle medii române, chiar și în gimnasiul gr. or. român din Brașov în anii 1868—70, dar fără de nici o vătămăre a legii ar fi putut să nu se propună de loc.

Cea mai mare greselă a legii din 1883 este aceea, că în privința această enunță simpliciter, că limba și literatura magiară

este obligătoare în scólele cu limba de propunere nemagiară, și că încă în cele două clase mai înalte în predare magiară, legea însă nu cuprinde dispozițiuni asupra modalităților și mijlocelor. Dece ani au trecut, de când aceasta lege a intrat în vigóre, dar cu toate că ministrul de instrucțiune s'a obișnuit a urgita din când în când învătarea mai temeinică a limbii și literaturii magiare, totuși, cu puține excepțiuni, rezultatul este foarte de compătimit în scólele medii române. Isprava totală este, că la esamenele de maturitate studentul, cu ocazia scripturisticii, scie să traducă cu ajutorul vocabularului și într'o ungarescă înfiorătoare, 10—15 rânduri teost român în timpul de 4—5 ore, ér la esamenul verbal scie recita, din istoria literaturii lui Beöthy Zsolt, ori a lui Boros Gábor, câte-va pagini, dar el nu nu pôte conversa în limba magiară nici un minut chiar și asupra celui mai simplu lucru, dacă nu și-a însușit limba magiară din praeca vieții.

Ministrul de instrucție a invitat, în Aprile 1890, pe toți reprezentanții guvernului la o conferență, ca să compareze experiențele lor în timp de 6 ani, să le grupeze și să le ordeneze în favoarea cauzei învățământului magiar. Reprezentanții guvernului au constatat unanim la această conferență că studierea limbei și literaturii magiare în scólele medii cu limba de propunere nemagiară este de plin satisfăcătoare, ba la fie-care examen de maturitate s'a manifestat ca rezultat splendid.

Dacă examinăm fusé acele manuale de învățământ, acele cărți de cetire și vocabulari, cu ajutorul cărora se propune limba magiară în scólele medii române, suntem nevoiți a mărturisi — dacă avem chiar și cea mai superficială idee despre propunerea limbei în scólă — că cu ajutorul acestor felu de mijloce, chiar și pe lângă cea mai mare bunăvoință — este imposibil a dovedi rezultat multămitor.

Este lucru caracteristic și trist, că vina pentru această nu cade asupra profesorilor de limba magiară ci asupra ministeriului de instrucțiune. Profesorii dela scólele române medii și-au dat silința, cât au putut, de-a ajuta acestor stări, pe cari le-a aflat în viață legea din 1883. Oct. Barițiu, Paul Budiu, Crișan — cel din urma în societate cu N. Putnoky — s'au născut a scrie și redacta gramatici și cărți de cetire, dar afară de Crișan-Putnoky, nici unul nu s'a împărțit de ajutorul guvernului....

Noutăți.

Casă archidieceșană. Sâmbătă s'era s'a terminat edificarea casei archidieceșane din strada Cisnădiei Nr. 7 până sub coperiș. Din acest incident lucrătorii au aranjat o s'era de bucurie pentru ei, căreia i-au dat expresiune prin împodobirea edificiului cu brași, cu lampioane și cu mai multe transparente. Prin unul din transparente se putea din depărtare ceti: S e t r â i e s c ă c o n s i s t o r i u l r o m â n !

* * *

Ardélul pierdut. În ședința din 22 Nov. a dietei, la desbaterea budgetului ministeriului de culte și instrucție, deputatul Ioan Hock a ținut între altele următoarele:

„Nu trebuie create asile de copii numai în singuraticile locuri și adevăc acolo, unde guvernul din puținele sale mijloce le pôte da, ca cinstite de coteșit, ci în ținuturi de acele, cu deoseb pe pe la granițele de limbă unde noi nu am putut magiarisa, ci ne-au valachisat pe noi“.

„Ardélul pentru noi este apă poziție pierdută, numai cu mijloce măiestrite să pôte susține acum magiarimea acolo“.

La această a reflectat Helfy, dicând că această e o afirmare exagerată, căci magiarimea din Ardél are putere de viață, dovedită prin atâtea vécuri.

„Koloșvár“ ocupându-se cu această în un articol de fond, își exprimă părerea de réu, că au putut resuna astfel de cuvinte în dieta țerii, nu e îndestulit cu reflecțiunea lui Helfy, care nu e destul de energică și dice, că la auful cuvintelor lui Hock îi vine omului a și stringe ȳumii.

Încă să arată și viteji cei de la „Koloșvár“ — pe hârtie.

* * *

să-mi subscriu abdicarea. Căpitanul Dimitriev, cel mai blăstemat, îmi puse un revolver sub nas. N'am putut dice, decât, ca să o scrie ei, deore-ce eu nu aflu motiv de abdicare. Într'acestea un om luă un condei și începă a scrie, dar — fiindcă era beat — scrisese așa de murdar și de nelegibil, încât el însuși nu-și puté ceti scrisoarea. Atunci am luat eu condeiul și am scris: „Dumneșeu să păzescă Bulgaria. Alesandru“.

Abia am scris aceste puține cuvinte, și Dimitriev, în iritația lui, îmi smulse fila din mână, și țără de a se mai uita la scrisoarea, o puse în busunar. Apoi me transportară la ministeriul de războiu, înăuntru și înafară postară străji, ér în odaie umbra pe dinaintea mea un ofițer cu revolverul în mână. Veni căpitanul Benderev, ca cu mâinile înfundate în busunar, să se veseliscă de starea mea.

— Ce vrei cu mine? l'am întrebat.

— Tu vei ajunge în Rusia! îmi răspunse.

După o jumătate de oră m'au pus într'o birje; n'au permis să iau cu mine nici măcar pe frate-meu; el a trebuit să ia o birje separată. Două-deci și cinci chilometri depărtare de Sofia m'au închis într'o odaie strîmtă a unui castel miserabil, care era plină cu insecte. Noptea la 2 ore m'au trețit,

ca să îmbrac vestiminte civile. Cealaltă nopte am petrecut-o într'o pădure; am vedut, că ofițerii se îmbră cioră printre tufisuri ca și când ar căuta ceva. Ofițerul de pază îmi spuse mai târziu, că ei caută un loc unde să se împuse, fiindcă au primit scire sigură, că o parte a soldaților nu voiesc să predea jurământul noului guvern. Că însă de ce nu s'a întâmplat esecutarea mea, n'o sciu nici apă...

M'au dus apoi la yact. Eu și fratele a trebuit să stăm în sala de m'ncare, ale cărei uși și ferestri aveau pază dublă. Peste di era fo căldură nesuferită în sală. Căsanul vaporului nostru era încălțit puternic, ca să putem progresa mai repede și astfel să se zădărniscă ori-ce încercare de mântuire. Ofițerii puși la pață primiră ordin, că la prima încercare de fugă, să se puse. De câte ori treceam pe lângă un oraș, soldații se culeau, ca să nu fie veduți.

După amăzi la patru ore am ajuns pe pământ rusesc, ér la cinci ore am continuat călătoria spre Reni. Spre mirarea noastră, nime nu se afla la pod, nici măcar un gendarm. Un ofițer merse în oraș, unde află, că nu me pot primi aici, deore-ce dela Petersburg n'au primit nici un fel de îndrumare. Numai în altă di la 10 ore veni un major de gendarmi și arătă o telegramă din

Obrutschev, că autoritatea din Reni pôte primi de principele Battenberg, ca pe calea cea mai scurtă să călătoriscă la graniță.

La cererea mea maiorul telegrafă la Petersburg, că n'ashi puté călători prin Galați, fiindcă acesta e calea cea mai scurtă, dar i-s'a răspuns, că nu pot călători decât sau prin Woloczyska, sau prin Varșovia. În ziua următoare des de dimineță am grăbit la stațiune. Speșele de călătorie mi-le dădură într'o cutiță de tutun. Trenul a plecat la 1/28 ore. În cupeul vecin ședeau un comisar polițienesc și trei gendarmi. Unde trenul se oprea, doi gendarmi se postau la ușa cupeului meu. La 7 ore s'era am ajuns la granița austriacă, unde am fost salutat cu însuflețire; aici am cetit întâiași dată întâmplările din Bulgaria. Eram însă foarte obosit, căci în cele opt zile am suferit grozav.

Chinurile trupesci le-ashi fi putut suferi ore-cumva, însă ingratitudinea popoului meu, pentru fericirea căruia am lucrat neobosit, ingratitudinea armatei mele, pe care eu am condus-o la victorie glorioasă, m'au vătămat adânc, și starea apăsată, ce m'a chinuit cinci zile întregi, când nu mai sciam, dacă voi mai trăi în clipa următoare, — a fost ceva prea mult pentru sufletul meu.

(Va urma)

Curte regală ungară. Foile din Budapesta anunță, că în numărul procsim al foiei oficiale „Budapesti Közlöny” se va publica hotărîrea prea înaltă a Maj. Sale monarhului pentru înființarea unei curți ungare, care va avea să funcționeze la anumite ceremonii, ce se vor face în Budapesta în prezența regelui. Cestiunea, ce-i drept, e deocamdată numai principial rezolvată, dar cu toate acestea foile guvernamentale aduc mari elogiuri ministrului Wekerle, carele s-a întreprins atât de mult până-ace a ajuns la acest rezultat.

Fortări administrative. Din Sacul primese „Fóia Diecesană” următoarele știri: Conferența învățătorilor din tractul Logoj, convocată pe ziua de 11/23 Novembre a. c. în comuna Sacul, a fost dizolvată la orele 3 p. m. prin 5 gendarmi, la ordinea protopretorului cercual.

Crise ministeriale. Cabinetul francez și-a dat demisiunea în timpul desbatărilor programului politic al guvernului; deasemenea a trebuit să se retragă și cabinetul italian, în urma atacurilor opoziției. Căderea cabinetului italian a cauzat-o în prima linie neorindurile constatate la banca națională.

Marina comercială română. Flotila comercială a regiei s'a îmbogățit cu un al 5-lea remorcher „Basarab”, sosit de curând la Severin. Ca și celelalte, a fost construit și acesta în șantierul dela Linz. Regia mai are actualmente și 46 de șleperi.

Aceiași regie a decis organizarea unui serviciu pe Dunăre între Brăila și Galați. Vaporul regiei, parte t'instalat, va face drumul între cele două porturi în 45 de minute în loc de 70 cât face vaporul austriac.

Călușul copiilor sei. — Diarele ungueresci descriu un cas de o brutalitate oribilă descoperit zilele trecute în comuna Șoroștin lângă Micăsasa.

Pe moșia Șoroștin, proprietatea unui conte Teleki, era angajat ca îngrijitor un ungar, anume Egyed Albert, om de o stare materială bună și în vârsta de vr'o 55 de ani. Acest Egyed a fost căsătorit de trei ori. A doua soție i-a murit acum trei ani rămânând după dânsa o avere însemnată, pe care aveau s'o moștenescă 4 copii ce lăsa orfani.

Acum doi ani Egyed s'a căsătorit a treia oară cu o femeie pe care și-o adusesse întâiu ca gospodină din Cluj. Și cu această a treia nevastă Egyed are un copil.

Din momentul noii sale căsătorii, ceilalți patru copii, dintre cari cel mai mare e de 8 ani, și cel mai mic de 4 ani, au avut să sufere cele mai îngrozitoare torturi. Tatăl denaturat și mama vitrigă puseseră de gând să se scape de ei și în acest scop îi țineau închiși în o pivniță, legați în lanțuri și le dădeau de mâncare magiun ferbinte, în care amestecau mercur. Copii persistând a trăi, Egyed începuse un alt sistem: îi legia la pământ și le puneă petrii mari pe pept, sperând ca astfel să mără cu încetul și să nu se pōtă constata crima.

Omeii de pe moșie prinseseră de veste de aceste torturi încă de mult, însă nu cuteză să denunț epe fiorosul îngrijitor, de care se temeau ca de morțe. O babă avu în sfârșit curagiu de a denunța cazul celui mai apropiat post de gendarmi, și șeful postului descindând fără veste în casa lui Egyed, îl surprinse tocmai în momentul când, ajutat de nevastă-sa, lega lanțuri de gâtul unuia din copilași închiși în pivnița infectă.

Cei doi criminali au fost arestați, iar copii, cari de mai multe zile nu mâncaseră decât țărățe pentru porci, au fost așezați pe la diferite familii milōse de prin prejuri.

Balon dirigabil. Din Viena se anunță: Profesorul dela scōla superiōră tehnică din Brünn George Wellner a ținut zilele trecute la societatea inginerilor o conferință, asupra studiilor sale teoretice și practice pentru construirea unui balon dirigabil.

Espunerile dlui Wellner au fost primite cu o adevărată explozie de entuziasm și după spusa celor cari au asistat la conferință, ar fi vorba în cdevăr de o invenție

epocală. Se aștepta cu mare nerăbdare în cercările practice.

Mirosul la bărbat și la femeie
Doi învățați americani, profesorii Nicholls și Browne au ajuns, printr'o experiență lungă la dovada că în specia omenescă, secul masculin posedă un miros de trei sau patru ori mai subtil decât secul femeesc. Cine ar fi creșut?

Experiența s'a făcut dizolvându-se substanțe mirositoare într'o cantitate de apă din ce în ce mai mare. Treizeci și opt de femei și patruzeci și patru de bărbați, toți tineri, sănătoși și aleși, cam din toate clasele societății, au fost puși în prezența unei serii de flăcōne de mirosuri diferite și de diferite graduri.

Bărbații au descoperit prezența acidului prusic în o soluțiune de 1 la 100.000, pe când femeile nu l-au mai putut mirosi în mai puțin de 20 la 100.000. Esența de lămâe a fost recunoscută de femei în o soluțiune de unul la 100.000; de bărbați însă până la unul la 250.000.

Incurajarea industriei naționale.
„Timpul”: serie Sunt actualmente în România 114 stabilimente industriale, care se bucură de avantajele legii pentru protejarea industriei; ele represintă împreună un capital de 30 milioane franci cu o populațiune lucrătoare de 6000 capete.

Din numărul de 114 fabrici, numai 10 sunt constituite pe acțiuni. În prima linie vin herestraele Götz din Galați, cu un capital de 8 milioane și cu 150 uvrieri; apoi fabrica de hârtie dela Letea cu un capital de 2.500.000 franci; fabrica de zahar de la Sascut cu 670.000 franci.

Mai sunt apoi: fabrica de postav dela Buhuș cu un capital de 1.370.000 și cu 200 lucrători, fabrica de echipament militar a dlui Mangrea cu 1.030.060 și 450 lucrători, fabrica de țesături dela Azuga cu 888.603 franci și 235 lucrători, stabilimentul grafic al domnului Socec cu 500.000 franci și 100 lucrători, fabrica de ole Oppler cu 370.000 franci, fabrica de stearină și de săpunuri din Galați etc.

Asociațiunea transilvană.

Nrul cel mai nou al „Transilvaniei” publică actele adunării generale ținută anul acesta la Năsăud, din cari dăm frumoasă și instructivă vorbire a vicepresidentului Prea cuvioșiei sale Dr. Ilarion Pușcariu, archimandrit și vicar arhiep.

Ea este următoarea:

Prea onorată adunare generală! Prea stimați Domni și Iubiți frați! Un simțământ de adencă multămire cuprinde inimile noastre, de câte ori partea cea mai aleasă a naționalității noastre, care o face inteligința, o vedem întrunită spre vreun scop salutar, care tinde la binele obșteșc al nēmului nostru. Un scop salutar, care ar fi mai pre sus, de cum este literatura și cultura unui popor, nu există. A încerca să demostre acest adevăr prin argumente, ar însemna astăzi a desconsidera inteligința D-Vōstră, cari prin prezentarea aici într'un număr atât de frumos ați dat eo ipso cele mai eclatante probe, că ați cuprins pe deplin scopul, ce cu toții nisuim a se realiza și generaliza tot mai mult la poporul nostru românesc, care posedă cele mai favorabile dispozițiuni intelectuale.

Bucuria noastră, că ne aflăm astăzi întruniti aici pentru promovarea și relisarea unui scop mareț, numai o tristă împrejurare o conturbă, că adecă lipsesce dintre noi neuitatul, nobilul bărbat George Barițiu, președintele Asociațiunii noastre, care în luna lui Mai a anului acestuia a trecut la cele vecinice, însoțit de grațitudinea unui popor, ce va rămâne totdeauna recunoscătoriu pentru lucrarea sa neobosită pe terenul literaturii române și pentru sacrificiile aduse în favorul culturii poporului român.

După ce românii din toate părțile în deosebite rânduri și-au mani-

festat doliul lor pentru ireparabila pierdere încă cu ocasiunea înmormântării scumpului bărbat George Barițiu, cred a fi de demnitatea adunării Asociațiunii, ca încă acum la întrunire în prima ședință să onorăm prin ridicare aducerea aminte a prea demnului președinte al Asociațiunii, și totdeodată prin act protocolar să dăm espresiune doliului nostru profund.

Și acum fiind eu chemat în calitate mea de vicepreședinte al Asociațiunii, a ocupa acest onorific loc și a conduce o adunare atât de strălucită, în consciința neajunselor mele nu-mi rămâne alta, de cât a ve cere indulgența vōstre binevoitoare, de cumva nu voi putea pe deplin corespunde acestei însemnate și grele chemări.

Strălucită adunare!

Intorcându-ne privirea asupra problemei Asociațiunii noastre, e bine și de folos, ca cu ocasiunea adunărilor generale ale Asociațiunii să ne dăm seama despre scopul ei, despre mijlocele pentru realizarea scopului; e bine și de folos mai departe, să cunoșcem ce s'a lucrat în trecut pe acest teren, ce și-au cugetat dela început antecesorii nostri, când înainte cu 33 ani au înființat Asociațiunea noastră, și întru cât noi cei de astăzi suntem în cursul ideilor lor și în calea cea bună. Numai fiind în tot momentul consci de ceea ce vom si avem datorința a voi, vom fi în stare să corespundem misiunii noastre culturale.

Dacă vom ceti protocoalele celor dintâi adunări generale ale Asociațiunii, vom vedē, că înaintașii nostri cuprinși de simțământul redescoperirii și aflând la poporul român un gol mare pe terenul literaturii și al culturii, din cauza timpurilor aspritoare ale trecutului, cu un zel febril și cu un entuziasm aupașit la lucru și a înființat acest paladiu al muselor, care se numește Asociațiunea transilvană pentru literatură română și cultura poporului român. Dintre bunii bărbați inspirați de nobil sentiment cei mai mulți au trecut la cele eterne.

Mulți dintre noi am cunoscut figurile mărețe, a Marelui metropolit Șaguna, primului președinte al Asociațiunii, a bunului și zelosului metropolit Șuluțiu, a lui Cipariu, a lui Basiliu bar. Pop, a lui Bologa, a lui Barițiu, ș. a. Mulți dintre noi am fost martori la faptele lor, scim și cunoșcem ce au lucrat ei și generațiunea mai tinēră și posteritatea pot învăța din scrierile lor, din cuvântările lor și din protocoalele adunărilor generale ale Asociațiunii noastre, ce va se dică labore, iubire, devotament cătră nēmul seu.

Din acea pleiadă de bărbați nobili și distinși puținii mai sunt între noi. Acestora li-a destinat providința divină să mai împletescă și mai mulți lauri în cununa lor binemeritată.

Dacă cetim cu atențiune cuvântările și disertațiunile bărbaților nostri de litere, dezvoltate la primele adunări generale, a unui Cipariu, Gavriil Muntean, Barițiu, Cav. Pușcariu ș. a., cari disertațiuni conțin un tel de program pentru Asociațiunea noastră, ne convingem, că unul vorbesce cu tăria convingerii sale despre statorirea cât mai în grabă a unei ortografii în scrierea românească, altul despre compunerea unui dicționar al vocabulelor limbii românești, altul de adunarea de documente, diplome și de cărți vechi, altul propune pentru realizarea acestor scopuri mărețe înființarea de secțiuni științifice ș. a.

Esaminând, ce a realizat Asociațiunea noastră din acest program, trebuie să recunoșcem, că ea n'a ajuns încă a ficsa o ortografie pentru toți românii, ea a abscons deocamdată dela facerea unui lecsicon, și dela înființarea și susținerea secțiunilor științifice, pentru că problemele acestea de cea

mai mare însemnătate pentru literatură română și cultura poporului român, împreunate cu spese, ce întrec puterile materiale ale Asociațiunii, în decursul timpului au ajuns în mâni mai puternice. Academia română din Bucuresci, care în scurtul timp al dezvoltării sale a ajuns a dispune de mijloce materiale mai însemnate și a tras în sinul seu bărbați de litere din toate părțile locuite de români, să sperăm, că ne va da deslegarea cea mai norocōsă a acelor probleme. Asociațiunea noastră a trebuit să-și mēsure puterile sale, a trebuit să ia rolul de sodal pe lângă măestrul cel mare.

(Va urma.)

Două cărți de însemnătate.

Dilele aceste ni s'au trimis două cărți de o însemnătate deosebită apărute acum de curând, două cărți cari la noi românii sunt unice în felul lor și cari prin aparițiunea lor umplu un gol simțit pe terenul cultural-statistic. Ele merită ca să le luăm în considerare mai de-aprōpe și prin această să le recomandăm atențiunii cetitorilor nostri.

Una din aceste două cărți ne face cunoscută cea mai naltă și mai însemnată instituțiune culturală și de educațiune a noastră, care ca o mamă iubitoare adună în jurul său florea cea mai nobilă și mai scumpă a nației noastre, tinerimea academică și prin ea răspândește rațele binefăcătoare ale științei și culturii române în cele mai depărtate și mai ascunse unghiuri, unde mai bate vre-o inimă de român. Este universitatea din Bucuresci, la sinul căreia de alma mater mulți și din ardelenii nostri s'au provēdūt și înarmat și să provēd cu armele pacifice, dar eterne și în veci nebiruite, ale științei.

Rectorul actual al universității din Bucuresci dl T. Maiorescu are meritul, de a fi publicat cel dintâiu anuar al acestei universități după 29 de ani dela înființarea sa, atât cu date din trecutul acestei înalte instituțiuni, cât și cu espunerea stărei ei în ultimul an de studii 1892/3 și prin această a implinit o veche dorință a tuturor românilor, fiind publicul mare, în lipsa datelor nepublicate, puțin orientat despre mersul și trecutul universității, precum și despre actuala ei stare. Etă deci golul ce l'imple anuarul din cestiune.

Titula lui completă este:

Anuarul universității din Bucuresci, pe anul scolar 1892—3, cu date istorice și statistice asupra anilor anteriori de Titu Maiorescu, rectorul universității, Bucuresci, 1893 8-av. pag. 176.

Anuarul se împarte în două părți: în partea primă sunt date istorice și statistice dela înființarea universității până la Octobrie 1892 și în partea a doua sunt datele anului de studii 1892/3.

Estragem din ele următoarele:

Universitatea din Bucuresci este înființată prin decretul Nr. 765, din 4 Iuliu 1864 dat de Cuza-Vodă și fiind ministru de culte și instrucțiē D. Bolintineanu. Universitatea din Iași se înființase cu 4 ani mai înainte, fiind ministru M. Cogălniceanu.

Primul rector al universității a fost G. Costa-Foru, al doilea V. Boerescu; apoi Zalomit și Al. Orășcu și în Novembre 1892 a fost ales și confirmat d. T. Maiorescu.

Palatul universității a fost terminat și inaugurat în 14 Decembre 1869.

La început s'au înființat două facultăți: de drept și de litere și științe. Numărul profesorilor era de 20.

Primii licențiați în drept au fost proclamați în anii 1865 și 1866.

În Septembrie 1868 se proclamă primii licențiați în litere: în 1869 es primii licențiați în științe. În 1869, se înființeză facultatea de medicină și în Ianuaru 1875 se

dau cele dintău diplome de doctori în medicină.

In Novembre 1884 se înființează facultatea de teologie, ér în Octobree 1889 es primii ei licențiați.

Nămărul total al licențiaților în drept dela 1865—1892 e de 704, în litere 97, în sciințe 76, în teologie 14, în farmacie 233, doctori în medicină 333 și 20 de licențiați.

In anul 1892 au fost înscriși la universitate 492 studenți la drept, 385 la litere, 256 la sciințe, 95 la teologie și 262 la medicină, ceea ce face un total de 1490 studenți.

Profesorii facultăței de teologie sunt în număr de 8, la facultatea de drept sunt 11, la facultatea de litere 11, la sciințe 11, în afară de aceștia mai sunt 5 profesori suplinitori; la facultatea de medicină sunt 23 profesori.

Suma totală, la care s'a ridicat cheltuelile universității în 1892—3 este de 1.297.932 lei.

Afară de aceste anuărul cuprinde diferitele regulamente ale facultăților, date cu privire la instituttele facultăților, laboratøre, clinice, seminare etc. rebtribuțiunea profesorilor ș. a. (Va urma).

Loterie.

Sămbătă în 25 Novembre n. 1893
Budapesta: 75 61 6 17 60

Nr. 67/893 M [226] 3—3

EDICT.

Pre basa decisiunei Venerabilului Consistoriu archid. dela 10 Septembrie 1893 Nr. 5219/B se provocă a se presenta înaintea subscrisului for matrimonial, în timp de 6 luni de zile dela prima puclicare a acestui edict, Gerasim Corcheș gr or din Certegea născ. în Cămpeni, carele de 3 ani trecuți a părăsit pre leguita lui muere Ana n. Borlă gr. or. din Certegea, fără a se sci că unde se află, prelângă observarea că de nu se va presenta se va decide și fără el divorțiul intentat la acest for de muerea lui.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Cămpenilor ca for prim matrimonial Cămpeni, 12 Octobree 1893.

Romul Furdul protopresbiter.

Nr. 421/1893 [228] 3—3

EDICT.

Maria Greavū legitima soție a lui Ioan Paraiuanu ambii gr. or. din Topâr-

cea, care a părăsit pe legitimul ei bărbat de 6 ani cu necredință și pribegesce în lume fără a se sci dacă mai trăesce și unde se află, conform resoluțiunei consistoriale din 12 Octobree a. c. Nr. 6404 B, se citeză a se presenta înaintea subsemnatului oficiu în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict în „Telegraful Român“, căci la din contră procesul divorțial intentat asupra ei se va pertracta și decide și în absența ei.

Seliște, 8 Nov. 1893.

Oficiul protopresb. gr. or. al Seliștei

Dr. Nicolau Maier, protopresb.

Nr. 626 [230] 2—3

EDICT.

Rachira Moldovan gr. or. din Archita, carea de 4 ani a părăsit pe legitimul ei bărbat Elie Grancea, gr. or. din Trapold, fără a se sci unde petrece, se citeză prin acesta a se presenta în termin de un an și o zi înaintea acestui for matrimonial conform resoluțiunei Preaveneratului consistoriu archidiececan dto 25 Maiu a. c. Nr. 3172 B. la din contră procesul

intentat de actorele, se va pertracta și decide și în absența ei.

Sighișora 2 Novembre, 1893.

Forul matrimonial gr. or. de I instanță al tractului Sighișorei.

Dimitrie Moldovan, protopresb.

Z. 8721/1893. fszb. [227] 3—3

Konkurs.

Die Gemeinde Notärstelle in Westen ist in Folge Pensionierung in Erledigung gekommen und wird somit zum Zwecke der Besetzung derselben der Konkurs ausgeschrieben.

Qualificirte Bewerber haben ihre Gesuche bis 7 Dezember l. J. bei mir einzureichen. Die mit dieser Stelle verbundenen Bezüge sind:

- 1. Gehalt 400 fl.
2. Reisepauschale 25 fl.
3. Holzrelutum für Kanzlei und Wohnung 64 fl.
4. Beleuchtungspauschale 5 fl.
5. Naturalquartier sammt Hausgarten.
6. Die für Privatarbeiten festgesetzten Gebühren.

Hermannstadt, am 15 Nov. 1893.

Der Bezirks Oberstuhlrichter:

Fabritius.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobree 1893.

Table with multiple sections: Budapesta Predeal, Budapesta - Arad - Teiuș, Budapesta, gara de vest - Orșova - Verciorova, Cucerdea - Oșorheiu - Reg. săs., Sibiu - Avrigh - Făgăraș, Simeria (Piski) - Hunedóra, Brașov - Chezdi-Oșorheiu, Murăș-Ludoș - Bistrița. Each section contains train schedules with columns for station names, train types, and times.

Nota: Orelé însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. Numerele cele grase însemnă orelé de nôpte.